

En grønn by med plass til alle

[arbeidstittel]

Førstekast, Bergen Venstres program for 2015 - 2019
21. august 2014

venstre

1 Innledning

2 For et liberalt parti er enkeltmennesket alle tings mål. Liberalismen er en frihetsideologi,
3 som ønsker en stat som aktivt bekjemper sosial urettferdighet og som er et redskap som
4 sikrer frihet – frihet fra nød, frihet fra undertrykkelse og frihet til utfoldelse.

5
6 Liberalismen er universell, global og grenseløs. Alle er like mye verdt, alle er like for loven og
7 alle skal behandles med respekt – uansett hvor du kommer fra, hva du tror på eller hvordan
8 du velger å leve livet ditt. Friheten har en grense: Min frihet slutter der din frihet begynner.
9 Vi har ansvar for oss selv og for hverandre. Dette er Bergen Venstres ideologiske
10 utgangspunkt for politikken.

11
12 Kjernen i den sosiale liberalismen er det ansvaret som kommer med friheten. Slik ingen kan
13 begrense din frihet uten grunn, kan heller ikke du begrense andres. Du har ansvar for at
14 andre skal ha like gode muligheter i livet som deg. Du har ansvar for at dine barn arver en
15 verden med minst like store muligheter som den du en gang fikk av dine foreldre. Den
16 sosiale liberalismen er derfor også den grønne liberalismen, hvor vi anerkjenner et felles
17 ansvar ikke bare for hverandre, men for verden rundt oss.

18
19 Et fritt og liberalt samfunn har fire ufravikelige grunnpilarer. Demokratiet gir borgerne
20 eierskap til sin egen stat og sikrer politisk deltagelse for alle borgere. Rettsstaten sikrer like
21 rettigheter for alle og setter grenser for utøvelse av makt. Markedsøkonomien sprer
22 velstand og gjensidig avhengighet og er det fremste virkemidlet for valgfrihet og
23 desentralisering av makt. Det sivile samfunnet er politikkenes egentlige mål; en arena hvor vi
24 møter hverandre som frie og selvstendige individer.

25
26 Dokumentet du har foran deg gjør rede for Bergen Venstres viktigste saker i perioden 2015 –
27 2019. Venstre har også et fylkestingsprogram, som gjelder hele Hordaland. Den grønne og
28 sosiale liberalismen er en rød tråd gjennom denne, slik den også er gjennom dette
29 programmet. Vi setter enkeltmennesket i sentrum og vil gjøre alle i stand til å søke lykken, til
30 å leve livene sine slik selv de vil – i dag, i morgen og i neste generasjon. Det er Venstres
31 oppgave i Bergen.

32

33 *Dette dokumentet er førsteutkastet til valgprogram for Bergen Venstre for perioden 2015 til*
34 *2019. Frist for innsending av endrings-, tilleggs-, og strykningsforslag settes til 7. september.*
35 *Programkomiteen vil etter dette legge frem et andreutkast. Se nettsider for mer informasjon.*

36

37 *Programkomiteens syv faste medlemmer har vært:*

38 *Per-Arne Larsen (leder)*

39 *Julie Andersland (nestleder)*

40 *Åsta Årøen*

41 *Grete Line Simonsen*

42 *Harald Queseth*

43 *Njaal Neckelmann (Bergen Unge Venstre)*

44 *Hanne Kvilhaugsvik (Bergen Liberale Studenter)*

45

46 *På komiteens innstillingsmøte hadde Per-Arne Larsen forfall. 1. vara Erlend Horn deltok som*
47 *stemmeberettiget medlem av komiteen.*

1 Kapittel 1: Miljø og byutvikling

3 Bærekraftig vekst

4 Bergen står foran en sterk befolkningsvekst. Det blir en utfordring å tilrettelegge for nok
5 boliger, næringsarealer, servicetilbud og samferdsel samtidig som vi skal ta vare på naturen,
6 redusere transportbehovet og bremse utslipp av klimagasser og annen forurensning.

7
8 Både klimautfordringene og arealutfordringene krever samarbeid over kommunegrensene.
9 Venstre ønsker at Bergen skal samarbeide med nabokommunene i disse sakene for å skape
10 de beste løsningene for miljøet og for befolkningen.

12 Bybanen og bærekraftig byutvikling

13 Bybanen må være en ryggrad i kollektivtilbudet i Bergen. Hensikten med Bybanen er å ta
14 unna det store antallet daglige reiser som foretas over relativt korte avstander. Banen må
15 suppleres med ekspressbussene som går på tvers av byen for å sikre et godt kollektivtilbud
16 både til det store flertallet, og de som skal reise langt. Banen skal bygges til alle bydelene på
17 en måte som gjør at den kan brukes av flest mulig samtidig som reisetiden holdes nede for å
18 gjøre den konkurransedyktig. Venstre vil fortsette å arbeide for at Bybanen skal være synlig
19 og gå i det eksisterende gatenettet gjennom sentrum på en slik måte at størst mulig deler av
20 sentrum får gangavstand til nærmeste stopp. For å sikre dette, ønsker Venstre at Bybanen
21 skal gå over Torget og langs Bryggen gjennom sentrum.

22
23 Bybanen skal også være en motor for bærekraftig byutvikling. Vekst og fortetting må skje
24 langs bybanetraseen. Både boliger, arbeidsplasser, skoler, barnehager, handel, og
25 fritidsaktiviteter må plasseres i nærhet til kollektivknutepunktene. Slik begrenser vi
26 transportbehovet og sikrer befolkningsvekst uten vekst i biltrafikken. En forutsetning for
27 miljøvennlig fortetting er at det økte transportbehovet som følger med folkeveksten, dekkes
28 av gange, sykkel, og kollektivtransport.

29
30 Venstre vil:

- 31 ● ha kontinuerlig utbygging av Bybanen til alle bydelene
- 32 ● konsentrere vekst og byutvikling langs bybanetraseene og ved kollektivknutepunktene
- 33 ● at vekst i transportbehovet dekkes av miljøvennlige transportmidler
- 34 ● ha et langsiktig mål om å utvide bybanetraseen til Straume, Os, Knarvik og Kleppstø

36 Et bedre busstilbud

37 Venstre vil prioritere et bedre kollektivtilbud heller enn vekst i biltrafikken. I dag er det
38 fylkeskommunen som har ansvar for kollektivtrafikken, men vi mener Bergen kommune bør
39 styre kollektivtilbudet i byen vår. Slik kan vi sikre bedre koordinering mellom utbygging av
40 byen generelt, og utbygging av kollektivtilbudet spesielt. Det er viktig med et godt samarbeid
41 med nabokommunene om utviklingen av kollektivtilbudet.

42
43 Inntil Bergen kan ta over hele ansvaret, er det likevel mye kommunen kan gjøre for å
44 forbedre kollektivtilbudet. Venstre vil gi bussene prioritet i trafikken der det er mulig,
45 etablere flere kollektivfelt på hovedveiene, fjerne gateparkering slik at bussene kommer
46 enklere frem, gi bussene prioritering i lyskryss og generelt øke fremkommeligheten for
47 kollektivtrafikken.

1 Trolley-buss og andre utslippsfrie konsept må utgjøre grunnstammen i kollektivnettet hvor
2 det ikke er skinnegående tilbud. Vi vil utvide trolleybusstilbudet med flere linjer.

3

4 Venstre vil:

- 5 ● prioritere kollektivtrafikk, myke trafikanter og nyttetraffic foran annen biltrafikk
- 6 ● at kommune skal ta over ansvaret for kollektivtrafikken i Bergen, men sikre et godt
7 samarbeid med nabokommunene
- 8 ● sikre bedre fremkommelighet for bussene
- 9 ● utvide trolleybusstilbudet med flere linjer

10

11 **DISSENS 1**

12 Et medlem av programkomiteen ønsker å erstatte kulepunkt nr. 2 linje 6 – 7 med følgende
13 setning, med medfølgende endringer også i brødteksten:

14

15 *at Bergen kommune skal få sterkere innflytelse på kollektivtrafikken i Bergen.*

16

17 **Grønn, urban fortetting og utbygging utenfor sentrum**

18 Bergen kommer til å vokse raskt i årene fremover. For å sikre at folkeveksten ikke fører til
19 mer forurensning og utslipp, må vi legge opp til en miljøvennlig urbanisering av byen vår. Vi
20 må bygge i høyden der hvor det ligger til rette for det, for eksempel på Nygårdstangen og
21 Møllendal eller nye områder på Nygård og Dokken. Bebyggelsen langs de viktigste
22 kollektivtraseene i alle bydelene må fortettes. Ved slik fortetting er det svært viktig å sikre
23 gode solrike uteområder, levende gater med butikker, kafeer og annen aktivitet på
24 gateplanet, samt tilstrekkelig lys og luft mellom bygningene. Dette kan bl.a. gjøres ved hjelp
25 av varierte byggehøyder der man fastlegger maksimal utnyttelse på en slik måte at de som
26 vil bygge høyt må «kjøpe luft» av fra naboeiendommene.

27

28 **FAKTABOKS – «AIR RIGHTS»**

29 Flere byer i utlandet har tatt i bruk såkalte «air rights» for å styre høyhuspolitikken.
30 Eiendomsaktører får anledning til å kjøpe retten til å bygge høyt fra eiere av bygg som ikke
31 har, kan eller vil utnytte denne muligheten. På denne måten sikres en variert bebyggelse,
32 hvor de som ønsker å bygge høyere får anledning til dette, samtidig som de bidrar at det er
33 lønnsomt også å bygge lavere bygg, ved at de kjøper «luftrettighetene» til nabobyggene.

34

35 Samtidig må vi ta vare på de spesielt særegne delene av byen vår. Høyhus egner seg ikke i
36 områder som Sandviken, Nordnes, Sydnes og Nøstet. Den gamle trehusbebyggelsen i
37 sentrum er utviklet ved stadig påbygging og endringer. Slik må byen få fortsette å utvikle
38 seg, men nye elementer som tilføres de gamle husene må vise respekt for det historiske.
39 Bruksendringer og nødvendige ombygginger av fasader må være tillatt i vernede strøk når
40 det skjer på en god arkitektonisk måte.

41

42 Vi må sørge for trygge, attraktive byrom hvor hensynet til de som bor der veier tyngre enn
43 hensynet til trafikken eller utbyggerne. Venstre vil stille strenge krav til kvaliteten på
44 arkitektur, grøntområder, fellesarealer osv. når Bergen skal bli tettere og mer urban.

45

46 Fortetting alene gir ikke plass til den befolkningsvekst Bergen står overfor. I
47 arealplanleggingen utenfor sentrum må det tilstrebes miljøvennlige løsninger som krever

1 minst mulig transportbehov. Det kan oppnås ved å samlokalisere boliger, arbeidsplasser og
2 servicetilbud. For å møte befolkningsveksten er det nødvendig å samarbeide med
3 nabokommunene. Vi må også tenke nytt. For eksempel er det mulig å bruke
4 overskuddsmasser til å forlenge Jektevikutstikkeren. Dette vil kunne gi mer enn 50 000 m²
5 verdifullt sentrumsareal.

6

7 Venstre vil:

- 8 ● bygge tettere og mer urbant langs kollektivtraseer og senterområder
- 9 ● tillate høyhus der det passer inn i bybildet
- 10 ● sikre attraktive grøntområder i hele byen
- 11 ● stille høyere krav til kvalitet i arkitekturen
- 12 ● samlokalisere boliger, arbeidsplasser og andre funksjoner
- 13 ● samarbeide med nabokommunene i arealutviklingen

14

15 **Ren luft og mindre forurensning**

16 Ulike typer trafikk er en viktig årsak til utslipp av farlige klimagasser, men trafikken bidrag
17 også til lokal forurensning og reduserer livskvaliteten til de som bor i tungt trafikkerte
18 områder. Venstre vil føre en politikk som gir bedre byluft og mindre lokal forurensning.

19

20 **Mindre unødvendig biltrafikk**

21 Bergen ligger bak mange andre byer når det gjelder å begrense biltrafikk. Vårt mål er å
22 redusere biltrafikken med 10 % innen 2020. Færre parkeringsplasser, mer innfartsparkering,
23 flere miljøgater, og trafikkdempende tiltak som for eksempel rushtidsavgift eller
24 miljødifferensierte bompenger er løsninger som har fungert i andre byer og som må
25 vurderes i Bergen.

26

27 Kommunen må stimulere arbeidsgivere og arbeidstakere til å eksperimentere med
28 fleksitidløsninger, ordninger med hjemmekontor, spontan samkjøring og lignende for å få
29 ned transportbehovet i rushtiden. Kommunen bør selv gå foran som godt eksempel.

30

31 For Venstre er det resultatene som er viktige, ikke virkemidlene. Vi vil derfor ha en
32 forpliktende plan for reduksjon i biltrafikken frem mot 2020, hvor virkemidlene skal
33 godkjennes av en tredjepart av fagfolk, som for eksempel Transportøkonomisk Institutt, i
34 samarbeid med kommunen. En realistisk plan for reduksjon i biltrafikken er også nødvendig
35 for å sikre mer penger fra staten til kollektivtrafikken i Bergen. Det er viktig for Venstre at
36 begrensninger på privatbilismen ikke rammer næringskjøretøy unødig.

37

38 Vi ønsker at en ny Ringvei Øst fra Arna må få innslag sør for Fjøsangerområdet, sammen med
39 en ferdigstillelse av Ringvei Vest byggetrinn 3. Et innslag ved Fjøsanger vil ligge for langt nord
40 i Bergensdalen, og kan gjøre bylufta enda verre. En ny firefelts-tunnel fra Fjøsanger til
41 Fyllingsdalen kombinert med firefelts-vei gjennom hele sørlige delen av Fyllingsdalen er ikke
42 ønskelig.

43

44 Venstre sier ja til fastlandsforbindelse mellom Sund og Fana, samt på sikt tverrsamband
45 mellom nordre del av Sotra og Nordhordland. Det forutsettes at kollektivtrafikken gis
46 prioritet. Slike forbindelser kan bli spesielt viktig hvis ny godshavn skulle bli en
47 kombinasjonsløsning med bruk av for eksempel Ågotnes og Mongstad.

1 Venstre vil:

- 2 ● redusere biltrafikken med 10 % innen 2020
- 3 ● ha en forpliktende plan for trafikkreduksjon, godkjent av fagfolk
- 4 ● bidra til mer fleksibel arbeidstid for å redusere køene i rushtiden
- 5 ● plassere Ringvei Øst til Arna sør for Fjøsanger
- 6 ● ha fastlandsforbindelse mellom Sund og Fana

7

8 **Trygt å sykle i Bergen**

9 Sykkel er et godt egnet transportmiddel i en by som Bergen, selv om det regner mye. Med
10 lite snø og milde vintre har vi potensial til å bli en god sykkelbyene. Venstre vil jobbe for å
11 øke andelen syklister i tråd med de målsetningene kommunen allerede har, men som
12 dessverre ligger langt unna. Ved siden av kollektivtrafikk, vil vi prioritere tilrettelegging for
13 sykkel foran tilrettelegging for mer biltrafikk. Det må bygges sykkelveier samtidig med
14 utbyggingen av Bybanen.

15

16 Gjennomgående sykkelvei i sentrum må ha høyeste prioritet fordi svært mange har behov
17 for å sykle til eller gjennom sentrum. Dette må derfor ferdigstilles senest innen 2016. Det må
18 også settes opp en rekke fysiske tiltak som gjør det tryggere å sykle i bygatene. F. eks
19 lyskryssprioritering for syklister og varsellys i veibanen som minner bilistene om sin vikeplikt
20 når de krysser sykkelvei, f, eks ved høyresving over sykkelfelt. Det må bli lov å sykle mot
21 kjøreretningen i enveiskjorte gater der dette er hensiktsmessig og trygt. Skiltingen av de
22 ulike sykkelrutene må bli mer enhetlig og tydeligere der veiene deler seg.

23

24 Vi sier også ja til en ordning med bysykler, og vil gjøre det mer attraktivt å bruke el-sykkel.
25 Det viktigste grepet for å bedre fremkommeligheten for sykkel, er å bygge egne sykkelveier
26 og skille kjørende, syklende, og gående i trafikken. På den måten gjør vi det tryggere å sykle,
27 og reduserer konfliktnivået mellom ulike typer trafikanter.

28 Vi trenger en større satsing på høykvalitets-sykkelveier (sykkel-ekspresveier). Dette må inn i
29 sykkelstrategier og transportplaner.

30

31 Trygg og tørr sykkelparkering er avgjørende for et godt tilbud til syklister. Minst halvparten
32 av alle nye sykkelparkeringer må bygges under tak, og vi vil prioritere tyverisikre
33 sykkelparkeringsplasser.

34

35 Venstre vil:

- 36 ● øke andelen syklister
- 37 ● prioritere sykkel foran bil
- 38 ● sikre at det bygges egne, adskilte sykkelveier
- 39 ● tilrettelegge for el-sykkel
- 40 ● innføre en ordning med bysykler

41

42 **KOM MED FORSLAG!**

43 Programkomiteen vil gjerne ha innspill fra medlemmer og andre om hvilke sykkelveier som
44 bør prioriteres de neste 4-5 årene.

45

1 **En miljøvennlig bilpark**

2 Selv om biltrafikken må reduseres, vil mange fortsatt ha behov for privatbil. Venstre vil gi alle
3 eiere av elbiler og andre nullutslippsbiler en «elbilgaranti»: Elbiler og andre nullutslippsbiler
4 skal beholde alle avgiftsfritakene sine frem til i alle fall 2020.

5

6 Vi vil legge til rette for bildeleringer ved å stille krav om at deler av nye og eksisterende
7 parkeringsanlegg skal settes av til parkeringsplasser for disse. Det må bygges ut flere
8 ladepunkter for elbil, og en viss andel av parkeringsplassene på alle nye anlegg må
9 reserveres biler uten utslipp. Vi vil jobbe for at borettslag og andre som etablerer
10 ladepunkter for elbil, kan få mer støtte til dette.

11

12 Venstre vil etablere en klima-sone med strenge utslippskrav til tunge kjøretøy. En klimasone
13 kan også kombineres med andre trafikkreduserende tiltak, som for eksempel kjøprising.

14

15 Venstre vil:

- 16 ● si nei til økte avgifter på elbil og andre nullutslippsbiler frem til minst 2020
- 17 ● tilrettelegge mer for parkering og lading av elbiler
- 18 ● øke området for boligsoneparkering og bygge flere underjordiske parkeringsanlegg for
19 beboere i boligsonen
- 20 ● redusere kravet til parkeringsplasser for nybygg i sentrale områder og øke kravet til
21 sykkelparkeringsplasser
- 22 ● forby parkering på rivningstomter i sentrale deler av byen for å stimulere til utbygging
23 av disse tomtene

24

25 **En utslippsfri havn**

26 Bergen havn er viktig for de maritime næringene i byen, men må bli stilt miljøkrav til på lik
27 linje med andre. Venstre vil flytte sterkt forurensende skip om vinteren, når faren for akutt
28 luftforurensning er stor. Bergen havn må få på plass et tilbud om landstrøm, slik at skip som
29 ligger i havnen ikke behøver gå på tomgang.

30

31 Venstre vil:

- 32 ● elektrifisere Bergen havn
- 33 ● flytte forurensende skip
- 34 ● utarbeide miljøkrav som må oppfylles for å legge til kai i Bergen sentrum

35

36 **Ny godshavn**

37 For å redusere lokal forurensning og globale klimagassutslipp, må Bergensområdet få en mer
38 effektiv håndtering av godstrafikk, hvor det ikke fraktes gods i og gjennom sentrum. Det er
39 også viktig for byutviklingen at godshavnen på Dokken og godsterminalen på Nygårdstangen
40 flyttes.

41

42 Det viktigste for Venstre er at en ny godshavn betjener det regionale behovet for
43 godstransport på en mest mulig miljøvennlig måte. Det er ikke behov for en internasjonalt
44 konkurransedyktig stor-havn både i Bergen og Stavanger. Hvis Risavika Havn i Stavanger
45 kommer til å bli det sentrale internasjonale logistikk-knutepunktet på Vestlandet, vil Venstre
46 heller bruke penger på å forbedre transporten mellom Bergen og Stavanger. Derfor mener vi
47 det kan være nok med en havneløsning i kombinasjon med Mongstad og CCB-basen på

1 Ågotnes, og/eller sør på Sotra. Mulighetene for en kombinasjonsløsning for havn i Sund må
2 også utredes. Dette kan gjøre det mulig å skjerme de mest sårbare natur- og
3 kulturområdene.

4
5 For Venstre er det et mål at mest mulig gods skal gå over fra vei, til jernbane og sjø. Siden
6 varestrømmene i Bergensregionen i hovedsak går inn til Bergen, ikke ut, er et av de viktigste
7 virkemidlene for å sikre dette er å få på plass kortere reisetid og et mer stabilt tilbud på
8 Bergensbanen.

9
10 Venstre vil:

- 11 ● flytte godshavnen fra Dokken og Jekteviken
- 12 ● flytte godsterminalen fra Nygårdstangen
- 13 ● etablere en ny, miljøvennlig godshavn i Bergensområdet
- 14 ● få ned reisetiden for gods på Bergensbanen

15 16 **Kildesortering og boss**

17 Det viktigste tiltaket for bedre kildesortering og avfallshåndtering i Bergen er å selge BiR og
18 legge avfallshåndtering ut på anbud med strengere miljøkrav. Venstre vil ta avfallsplanen
19 tilbake til bystyrets politiske kontroll og ønsker derfor å avslutte det interkommunale
20 samarbeidet rundt avfallshåndtering. Det må bli billigere å levere avfall til
21 gjenvinningsstasjoner, og i større grad legges til rette for kildesortering, kompostering og
22 produksjon av biogass.

23
24 Venstre vil:

- 25 ● selge BiR og avslutte det interkommunale avfallssamarbeidet
- 26 ● legge avfallshåndteringen i Bergen ut på anbud med strengere miljøkrav
- 27 ● utvide åpningstidene for å levere avfall til gjenvinningsstasjoner
- 28 ● kreve at alt avfall fra privathusholdningene skal kildesorteres
- 29 ● bygge ut bossug i hele Bergensdalen
- 30 ● ha en regelmessig ordning med innsamling av farlig avfall i nabolaget

31 32 **Bergen som klimahovedstad**

33 Bergen har muligheten til å bli Norges klimahovedstad og Nordens ledende by på fornybar
34 energi. Ren elektrisitet og kompetanse på gode klimaløsninger kan erstatte olje og gass som
35 motoren i næringslivet på Vestlandet, men da trenger vi politikere som satser på fornybar
36 fremfor fossil energi.

37 38 **Klimakommunen**

39 Kommunen er en stor og viktig aktør for en mer offensiv klimapolitikk. Venstre vil ta
40 klimahensyn i alt kommunen foretar seg. Offentlige nybygg bør ha passivhus-standard eller
41 bedre, kommunens innkjøp må bli klimanøytrale, den kommunale bilparken bør gå på strøm,
42 og Bergen må stille krav om klimaregnskap i alle store utviklingsprosjekter kommunen er
43 involvert i. Venstre vil at det skal brukes klimasertifiseringsordninger som for eksempel
44 BREEAM på større planer.

45
46 Venstre vil:

- 47 ● at alle offentlige nybygg skal ha passivhus-standard eller bedre

- 1 • at hele den kommunale bilparken skal gå på strøm
- 2 • stille krav om klimaregnskap og sertifisering ved alle store reguleringsplaner

3

4 **Investeringsfond for fornybar energi**

5 Venstre mener staten bør opprette regionale investeringsfond for fornybar energi, som kan
6 være en motor for grønne investeringer. Dersom det ikke skjer, bør Bergen kommune ta på
7 seg ansvaret selv. Venstre vil da omdisponere deler av det fellesskapet eier i BKK-konsernet,
8 og opprette et investeringsfond for fornybar energi. Dette kan gjøres ved å redusere
9 kommunens eierandel i BKK til en tredel, og bruke fortjenesten som egenkapital til et grønt
10 investeringsfond. En tredel eierskap i BKK vil kun bety en liten reduksjon i det årlige utbyttet,
11 og sikrer fortsatt kontroll over viktige funksjoner, samtidig som det kan tilføre kapital i
12 hundremillionersklassen til et investeringsfond.

13

14 Venstre vil:

- 15 • opprette et investeringsfond for fornybar energi i Bergen

16

17 **En trygg, grønn by**

18 Det er ingen motsetning mellom en by i sterk, urban vekst, og en by med gode bokvaliteter
19 og trygge, grønne byrom.

20

21 **Grønne og blå byrom av høy kvalitet**

22 Bergen trenger flere såkalte «blågrønne strukturer»; parker, elver, vann, badeplasser, og
23 friluftsområder som er tilrettelagt for flest mulig bergensere. Når vi skal bygge ut byen, er
24 det samtidig viktig å ta vare på grønne områder der vi kan. Politikere må tenke på de store
25 linjene, men må også ha et øye for de små kvalitetene som gjør Bergen til en god by å bo i:
26 Snarveiene, smauene, lekeplassene osv. En viktig forutsetning for at en mer urban by skal bli
27 god å bo i, er at det legges mer til rette for grøntområder, vassdrag, og badeplasser.

28

29 Vassdrag, vann og sjø må tas vare på gjennom bruk. Allmenn tilgang til sjøen må sikres.
30 Vassdrag i nåværende og fremtidige utbyggingsområder må være en del av byrommet, også
31 utenom vanlige park- og grøntområder. Vassdrag med tilhørende dyre- og fiskeliv må, der
32 dette er aktuelt, fremheves og brukes i bolig- og næringsområder. Både villdyr og husdyr har
33 en plass i Venstre visjoner for grønne og blå byrom.

34

35 Noe av det som gjør Bergen spesiell og attraktiv som by, er historiske brosteinsbelagte gater.
36 Venstre vil stille krav om at nye bygater etableres med sykkelvennlig brostein der det lar seg
37 gjøre.

38

39 Venstre vil:

- 40 • ha flere parker, åpne elver, vann, og friluftområder i Bergen
- 41 • ha sykkelvennlig brostein i nye bygater
- 42 • etablere flere badeplasser

43

44 **KOM MED FORSLAG!**

45 Programkomiteen vil gjerne ha innspill fra medlemmer og andre til hvor kommunen bør
46 etablere nye «blå-grøntmiljøprosjekter» som for eksempel badeplasser eller parker.

47

1 **Kamp mot støyforurensning**

2 Støyforurensning er et alvorlig og voksende problem som både forringer trivsel og helse i et
3 moderne bymiljø. Det skaper også barrierer i byrommene og virker negativt inn på handel og
4 annen bruk av byrommene.

5

6 Venstre vil:

- 7 • at fartsgrensen for veier som går gjennom boligområder settes til 30 km/timen
- 8 • at politivedtektene innstrammes og moderniseres slik at politiet i større grad kan
9 gripe inn ved nattebråk
- 10 • at støyende arbeid i nærheten av boligbebyggelse bør ikke tillates i
11 innsovingsperioden fra kl. 22.00 til 02.00
- 12 • at beboere skal alltid varsles om planlagt nattarbeid
- 13 • at det utarbeides snarest en plan for utbygging av landstrøm i Jekteviken/Dokken og
14 Skolten, og det fases parallelt inn miljøkrav med maksgrenser for støy og utslipp
- 15 • at skip som ikke innfrir de nødvendige miljøkravene må henvises til ytre deler av
16 Bergen- og omegn havnevesens område

17

18

19 **Flere grønne tak**

20 Bergen Venstre vil ha betydelig mer bruk av grønne tak. Store nedbørsmengder og overvann
21 må enten i avløp, eller absorberes på en naturlig måte av vegetasjon og jordsmonn. I stedet
22 for å dekke til og bruke store areal til asfalt- og betongflater, kan bruk av tak med vegetasjon
23 forebygge flom. Urban vegetasjon kan sørge for en mer stabil temperatur fordi det fungerer
24 som naturlig ventilering. Byluften kan forbedres med en mer omfattende og strategisk bruk
25 av grønne tak i fremtidig byutvikling. Venstre vil få etablert takhager på større næringsbygg,
26 som er tilgjengelige for alle.

27

28 Venstre vil:

- 29 • ha flere allment tilgjengelige takhager på større næringsbygg

30

31 **Friluftsliv**

32 God tilgang til Byfjellene gjør Bergen til en god by for friluftsliv og tilgang til naturen. Venstre
33 vil opprettholde Byfjellsgrensen og unngå at den bygges ned. Det bør sikres bedre
34 tilgjengelighet for bevegelseshemmede og eldre, og skilting, vedlikehold av turstier og så
35 videre må gis høyere prioritet. Venstre vil vurdere å etablere en egen Byfjellsforvalter for å
36 koordinere alt arbeidet knyttet til Byfjellene.

37

38 Av hensyn til artsmangfoldet på Byfjellene er det viktig at kommunen gjør en innsats for å
39 fjerne sitka-gran, som er en fremmed tresort som fortrenger mye annen vegetasjon.

40

41 Venstre vil:

- 42 • opprettholde Byfjellsgrensen
- 43 • sikre at alle får god tilgang på natur- og friluftsopplevelser
- 44 • vurdere å etablere en egen Byfjellsforvalter
- 45 • fjerne sitka-gran

46

47 **Studentboliger**

1 Venstre vil jobbe for at kommunen tilrettelegger for flere studentboliger i nærheten av, eller
2 med gode fremkomstmuligheter til, utdanningsinstitusjonene i Bergen, for eksempel ved å
3 stille tomter til disposisjon for Studentsamskipnaden ved Dokken, godsterminalen eller
4 Nordtomten på Kronstad. Mesteparten av studiestøtten studenter mottar går idag til
5 leieutgifter, og i et presset boligmarked er studentene særlig sårbare.
6 Studentsamskipnadenes bidrag sørger for trygge, rimelige og stabile boforhold, og
7 etterspørselen er stor. Venstre vil se på løsninger som kan få fart på
8 studentboligutbyggingen, slik Stavanger har gjort det.

9

10 Venstre vil:

- 11 • arbeide for flere studentboliger i Bergen

12

13

14

15

16

17

18

19

20

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

31

32

33

34

35

36

37

38

39

40

41

42

43

44

45

46

47

1 **Kapittel 2: Skole og barnehage**

2

3 Barn og unge er vår felles fremtid. For Venstre er det å sikre barn et godt utdanningstilbud
4 av høy kvalitet avgjørende. Skole og barnehage er først og fremst til for barnets skyld. Både
5 barnehagetilbudet og skolen må bli mer tilpasset den enkeltes behov. Likebehandling av alle
6 barn kan slå uheldig ut. Det samme kan overdreven kontroll, rapportering og politisk styring.
7 Venstre vil ha en skole for læring og kreativitet.

8

9 **Frihet og tillit i barnehage og skole**

10 Venstre vil ha et system med mer tillit til kompetansen til de ansatte i barnehagene og
11 skolene. Vi vil redusere sentralstyring, rapportering og skjemavelde. Mye kartlegging, både i
12 barnehagen og skolen, er innført med gode hensikter, men resulterer i kartlegging for
13 kartleggingens egen skyld.

14

15 Vi vil ikke at kartlegging i barnehagen, som for eksempel TRAS, skal gå på bekostning av
16 pedagogisk nærvær. Pedagogressursene, enten det er i skole eller barnehage, er den mest
17 avgjørende faktor for kvaliteten. Skolen skal gi barn optimale muligheter uavhengig av kjønn,
18 bakgrunn eller morsmål.

19

20 Venstre vil:

- 21 • gi mer ansvar og ha mer tillit til ansatte i barnehager og skoler
- 22 • redusere sentralstyring, kartlegging og rapportering

23

24 **Et bedre barnehagetilbud**

25 Barnehagene i Bergen er av god kvalitet, men Venstre vil gjøre dem enda bedre. Vi vil
26 prioritere flere pedagoger i barnehagene, og sier ja til en kommunal bemanningsnorm. Det
27 er viktig å stimulere barnehagene til mer samarbeid med andre, og også trekke de private
28 barnehagene inn i arbeidet med å heve kvaliteten.

29

30 For mange foreldre er det et stort problem at retten til barnehageplass er knyttet til om
31 barnet er født før eller etter 1. september i et gitt år. Venstre vil innføre en ordning med rett
32 til barnehageplass ved fylte ett år, slik at alle ettåringer i Bergen kan få et tilbud om plass,
33 forutsatt at foreldrene søker minst fire måneder før plassen skal tas i bruk.

34

35 Venstre mener det er viktig å verne om barns frie lek. Høy pedagogisk kvalitet på barnehager
36 og skolefritidsordningen (SFO) står ikke i motsetning til dette, så lenge de ansvarlige er
37 bevisst på at barn må få være barn, uten at hele hverdagen behøver være
38 gjennomorganisert. (Faktaboks om fri lek og kreativitet)

39

40 Barnehagene må få større spillerom til å bidra positivt til integrering. Om en barnehage
41 mener et område har særskilte utfordringer som gjør det nødvendig for eksempel med
42 utradisjonelle opptak eller gruppeinndelinger, vil Venstre at de skal kunne søke kommunen
43 om lov til dette.

44

45 Behovet for stabilitet og overordnede strategier er like stor i barnehagesektoren som i
46 skolen. Vi vil derfor at kommunen skal ha en egen barnehageplan, slik vi har en
47 skolebruksplan for grunnskolen.

1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30
31
32
33
34
35
36
37
38
39
40
41
42
43
44
45
46
47

Venstre vil:

- ha en kommunal bemanningsnorm for barnehager
- gi alle ettåringer rett til barnehageplass
- sikre den frie, kreative leken i barnehagene og SFO
- at barnehager kan bidra mer til integrering
- ha en egen barnehagebruksplan

En skole for kunnskap og like muligheter

Venstre vil ha en fri og fleksibel skole tilpasset den enkelte elev. Politikernes oppgave er å prioritere nok ressurser til skolen, og la lærere og skoleledelse styre undervisningen mest mulig selv. Skolen skal styres av lærere, foreldre og elever, og minst mulig av politikere og byråkrater.

Skolene og lærerne må få større spillerom. Nye problemstillinger utfordrer dagens pedagogiske modell. Dette kan for eksempel være en uforholdsmessig høy andel av elever som ikke behersker norsk, eller at gutter blir overrepresentert blant de elevene som ikke henger med i undervisningen. Venstre vil at skolene skal kunne søke kommunen om å få bli forsøksskoler for alternative måter å håndtere dette på, dersom skolene ønsker det.

Estetiske og kreative fag bør få høyere status. (Faktaboks). Satsing på skriving, lesing, og regning er positivt, men må ikke gjøre skolen snever. Alle har noe de kan bli flinke til, men for å få frem dette, må det være mange ulike fag tilgjengelig til å bli flink i. Elever som opplever mestring i ett fag, gjør det også bedre i alle de andre.

Venstre vil også prøve ut en ordning med varm skolemat ved enkelte skoler, for å se om dette har en positiv effekt på læringsmiljøet. Skoler i områder med levekårsutfordringer egner seg særlig godt som forsøksskoler.

Venstre vil:

- gi skolene større pedagogisk spillerom
- heve statusen for estetiske og kreative fag
- innføre en prøveordning med varm skolemat

Skolebygg og struktur

Gode skolebygg er en forutsetning for en god skole. Vi er mindre opptatt av hvem som bygger eller eier skolebyggene, enn av innholdet i skolen. Videre bør ikke skolebyggene legges begrensninger på pedagogisk utvikling. Venstre vil at alle nye skolebygg skal være fleksible med hensyn til nåværende og fremtidige undervisningsformer.

Friskoler er et viktig korrektiv til den offentlige skolen, og gjør den bedre gjennom mangfold og konkurranse. For at alle elever skal ha en reell mulighet til å velge å gå på en friskole, må det være tilstrekkelig mange friskoler i kommunen. Venstre vil legge til rette for flere friskoler i Bergen.

Utfordringene med etterslep på vedlikehold av skoler er store. Vi mener det er viktig å trekke med for eksempel FAUene på hver skole, for å sikre at prioriteringene av vedhold

1 holdes oppe. De nye reglene for vedlikehold som ble innført etter at etterslepet kom frem er
2 gode, men det er viktig å unngå at vedlikehold igjen blir en innsparingspost.

3

4 Skolebruksplanen er kommunens overordnede plan for skolestruktur i Bergen. Venstre
5 mener at elever, foreldre, og lærere har krav på forutsigbarhet. Endringer i skolestrukturen,
6 for eksempel nedleggelse av skoler eller avdelinger, bør gjøres i overordnede
7 skolebruksplaner.

8

9 Venstre vil:

- 10 • la private bygge og leie ut skolebygg der det er hensiktsmessig
- 11 • prioritere vedlikehold av skolebyggene
- 12 • at skolebygg skal være pedagogisk fleksible
- 13 • ha flere friskoler i Bergen
- 14 • unngå at skoler legges ned utenom rullinger av skolebruksplanen

15

16 **En trygg skolehverdag**

17 Alle barn har krav på en trygg skolehverdag. Skolen skal være et sted for læring og utvikling,
18 og mobbing skal aldri aksepteres. Vi vil ha flere forebyggende tiltak mot mobbing, og gjøre
19 skolen ansvarlig for elevenes trivsel. Alle skoler skal ha en plan mot mobbing. Ansvar for
20 mobbing ligger hos den enkelte skole, som må settes i stand til å håndtere slike problemer
21 på en bedre måte og sikre rettighetene til både mobber og mobbeoffer. Om systemet svikter
22 og noen må bytte skole som følge av vedvarende og grov mobbing, mener Venstre at det er
23 mobberen som bør flyttes.

24

25 PPT- ressurser (Pedagogisk-psykologisk tjeneste) må i større grad må inn i skolehverdagen,
26 ikke bare som utredningsinstans, men som kvalifisert personell som jobber med prioriterte
27 oppgaver som mobbing, angstproblematikk, inkludering, selvmordsforebygging og lignende.
28 Lokale selvhjelpsgrupper basert på frivillig deltakelse bør skje i større grad. I tillegg må
29 helsesøstertjenesten styrkes gjennom statlige midler til flere helsesøsterstillinger, slik
30 Venstre har foreslått på Stortinget.

31

32 En trygg skolehverdag krever en trygg skolevei. I tillegg til å jobbe for trygge gangveier
33 generelt, vil Venstre vurdere å gi frivillige organisasjoner støtte til å administrere
34 «gågrupper» og lignende der dette må til for å gjøre det trygt å gå til skolen.

35

36 Venstre vil:

- 37 • at alle skoler skal ha en plan mot mobbing
- 38 • at PPT-tjenesten i større grad må inn i skolehverdagen
- 39 • ha flere helsesøstre
- 40 • legge til rette for trygge skoleveier

41

42 **Bedre morsmålsundervisning**

43 Å beherske sitt eget morsmål er viktig for den enkelte elevs identitet. At flest mulig
44 bergensere behersker flest mulig språk er også en stor styrke for byen, og et stort
45 konkurransefortrinn for næringslivet. Skolen må i større grad gi opplæring i elevens morsmål
46 for at de skal bli flinkere i dette, istedenfor å bare gi opplæring på morsmål til de som har

1 svake ferdigheter i norsk. Vi vil utvide tilbudet om morsmålsopplæring innen de største
2 minoritetsspråkene, gjerne som et tilbud på ettermiddagstid for elever fra 5. til 10. klasse.

3

4 Venstre vil:

- 5 • utvide tilbudet om morsmålsundervisning

6

7 **Talentprogram**

8 Noen elever har spesielle talent. Elever med særlige ferdigheter i et eller flere fag bør få
9 tilbud om et eget talentprogram. Dette tilbudet kan gjerne legges i SFO-tiden, men elever
10 kan få fritak fra ordinær undervisning i samme fag dersom fagansvarlig lærer synes dette er
11 forsvarlig.

12

13 Venstre vil:

- 14 • opprette et talentprogram i barneskolen

15

16

17

18

19

20

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

31

32

33

34

35

36

37

38

39

40

41

42

43

44

45

46

47

1 **Kapittel 3: Helse og sosial**

2
3 Å gi alle godt helse- og sosialtilbud er en av de viktigste oppgavene Bergen kommune har.
4 Alle som får hjelp eller støtte fra det offentlige må behandles som selvstendige
5 enkeltmennesker med en like selvfølgelig rett til å ta egne valg som alle andre.
6

7 **Forebygging og primærhelsetjenesten**

8 Venstre vil legge forebygging til grunn for alt helsearbeidet i kommunen. Det er til fordel for
9 den enkelte innbygger og for kommuneøkonomien på lang sikt. Derfor vil Venstre at
10 kommunen utarbeider en folkehelsestrategi etter en kartlegging av demografiske data der
11 målet er å engasjere byens innbyggere til å komme med innspill.
12

13 Helsestasjonene er en av de viktigste forebyggende helseinstitusjonene vi har. Venstre vil
14 styrke helsestasjonene som kompetansemiljø.
15

16 Venstre vil:

- 17 • la forebygging gjennomsyre helsearbeidet i Bergen
 - 18 • utarbeide en folkehelsestrategi
 - 19 • styrke helsestasjonene som kompetansemiljø
- 20

21 **Rusomsorg**

22 Situasjonen for byens rusavhengige er uverdigg og uakseptabel. Bergen er blant de byene i
23 Europa med flest overdosedødsfall, og åpne russcener preger bybildet. Vi mener hver enkelt
24 rusavhengig må sees som det mennesket han eller hun er, og bli møtt med tiltak som passer
25 for situasjonen vedkommende er i. Venstre vil prioritere tiltak som gir rusavhengige
26 verdighet, og som redder liv. De som ønsker et tilbud om rusfri behandling, bør få dette
27 senest 24 timer etter avrusing. Samtidig må vi unngå at det beste blir det godes fiende.
28 Venstre vil melde Bergen ut av organisasjonen ECAD (European Cities Against Drugs) og få
29 slutt på en politikk som hindrer leger i å bruke virkemidler som beviselig virker.
30

31 Venstre mener den urealistiske visjonen om det narkotikafrie samfunn har stått i veien for
32 skadereduserende tiltak som erfaring fra andre land og byer viser at redder liv og øker
33 livskvaliteten for de rusavhengige.
34

35 Derfor vil vi innføre et eller flere brukerrorom i Bergen etter modell og erfaringer fra andre
36 europeiske byer. Her vil rusavhengige som vi ikke klarer å nå med andre tiltak, kunne innta
37 stoffene de er avhengige av på en trygg og forsvarlig måte. Brukerrom, i sammenheng med
38 andre tiltak, redder liv og er avgjørende for å bli kvitt åpne russcener i Bergen.
39

40 **DISSENS 2**

41 Et medlem i komiteen ønsker følgende avsnitt istedenfor avsnittet over, linje 35 – 38:

42
43 *Derfor vil vi innføre et eller flere brukerrorom i Bergen. For at et brukerrorom skal ha størst mulig*
44 *livreddende effekt er det viktig at de rusavhengige foretrekker å bruke det fremfor bl.a.*
45 *parker, bakgårder og private hjem. Venstre vil derfor jobbe for at det i brukerrommene skal*
46 *kunne tillates salg av brukerdoser med narkotika til rusavhengige over 18 år. Det må være*
47 *helsepersonellet som jobber der som til enhver tid vurderer om det er behov for å tilkalle*

1 *politi dersom det skjer brudd på reglene eller oppstår sikkerhetsmessige utfordringer. Det må*
2 *innhentes erfaring fra andre byer i Europa med velfungerende brukerrum for å sikre at*
3 *driften organiseres på en trygg, hensiktsmessig og god måte.*

4
5 Rusavhengige som røyker heroin istedenfor å sette sprøyter, utsetter seg selv for færre farer
6 enn sprøytenarkomane. Venstre vil derfor at Bergen skal søke staten om å få tillate røyking
7 av heroin i brukerrommene. Helsevesenet må også kunne ta i bruk de virkemidlene vi har
8 sett virke i andre land. Vi vil derfor jobbe for at det blir tillat med heroinassistert behandling
9 av rusavhengige som ikke har nytte av legemiddelassistert rehabilitering (LAR).

10
11 For at behandlingen av rusavhengige skal fungere, er folk avhengige av et trygt sted å bo. Vi
12 ønsker å fase ut bruken av hospits der det ikke er anbefalt av helsepersonell og erstatte det
13 med egnede boliger for rusavhengige. De rusavhengige skal så langt som mulig selv få velge
14 hvilket område de vil bo i, og kommunen må følge opp med tiltak som øker boevnen og
15 minimerer eventuelle konflikter i nærmiljøet.

16
17 Venstre vil også jobbe for at kommunen skal legge til rette for at bostedsløse ruspasienter
18 får en rusfri og egnet bolig i forbindelse med utskrivelse fra rusbehandling i døgninstitusjon,
19 forutsatt at utskrivelse skjer som planlagt – og er varslet minst 6 uker på forhånd.
20 Arbeid er også en viktig vei til rusfrihet, og Venstre vil ha flere og bedre lavterskel
21 arbeidstiltak i regi av ALF (Senter for arbeidslivsforberedelse).

22
23 I årene fremover vil vi få flere eldre rusavhengige. Venstre vil sørge for at disse får egnede
24 tilbud i eldreomsorgen.

25
26 For å hindre smittefare, overdosefare og andre helseutfordringer for rusavhengige er det
27 avgjørende at det deles ut nok og riktig brukerutstyr. Derfor må Straxhuset og andre med
28 ansvar for utdeling av rent brukerutstyr gis nok økonomisk handlingsrom til å prioritere
29 dette.

30
31 Venstre vil:

- 32 • opprette brukerrum for rusavhengige
- 33 • tillate røyking av heroin i brukerrommene
- 34 • tillate at leger behandler rusavhengige med heroin
- 35 • fase ut bruken av hospits og erstatte med egnede boliger
- 36 • at alle skal få tilbud om rusfri behandling 24 etter avrusing
- 37 • sørge for gode omsorgstilbud for eldre rusavhengige
- 38 • melde Bergen ut av European Cities Against Drugs
- 39 • styrke lavterskel arbeidstiltak i regi av Senter for arbeidslivsforberedelse
- 40 • sørge for nok utdeling av rent brukerutstyr til rusavhengige
- 41 • at Bergen kommune skal legge til rette for å skaffe rusfri bolig ved planlagt
42 utskrivelse fra døgnbehandling

43 44 **Eldreomsorg**

45 Retten til å bestemme i egen hverdag gjelder uavhengig av alder, og eldre som ønsker og kan
46 bo hjemme med noen tilpasninger i boligen skal ha muligheten til det.

47

1 Alle må få nødvendig pleie og omsorg når de trenger det, og for de som har behov for
2 sykehjem skal de være trygg på at de får god hjelp og verdig omsorg. Sykehjem i Bergen skal
3 ha nok akutt plasser slik at mennesker som snarlig trenger sykehjems plass slipper å stå i kø.
4 Den medisinske kompetansen ved sykehjemmene bør oppgraderes slik at alle steder har en
5 forsvarlig legedekning.

6

7 I fremtiden vil det være et større mangfold av pasienter med ulike livssyn ved
8 sykehjemmene. Venstre mener alle trossamfunn må få samme adgang til sykehjemmene
9 som Den Norske Kirke.

10

11 Venstre vil:

- 12 • at eldre som trenger hjelp i hverdagen kan bli boende hjemme
- 13 • sikre nok akutt plasser i eldreomsorgen
- 14 • øke legedekningen ved sykehjemmene
- 15 • gi alle trossamfunn samme adgang ved sykehjem i Bergen

16

17 **Bostedsløse, helsehjelp for papirløse og tiggere**

18 Bergen skal være en varm og inkluderende by. Alle mennesker skal ha rett på et forsvarlig
19 bo- og helsetilbud uansett bakgrunn. Derfor bør det være et tilfredsstillende sanitær- og
20 overnattingstilbud for bostedsløse og tiggere i Bergen, gjerne i samarbeid med frivillige
21 organisasjoner. Kommunen skal også være en samarbeidspartner med frivillige for å sørge
22 for at papirløse innvandrere har grunnleggende og nødvendig helsehjelp.

23

24 I et liberalt samfunn er det ikke forbudt å be sine medmennesker om hjelp, og Venstre vil
25 kjempe mot et tiggeforbud i kommunen.

26

27 Venstre vil:

- 28 • ha sanitær- og overnattingstilbud for bostedsløse og tiggere
- 29 • sikre helsehjelp til papirløse innvandrere
- 30 • si nei til tiggeforbud

31

32 **Bolig til alle**

33 Alt for mange som har krav på kommunal bolig venter i kø. Boligmangel er en av de største
34 utfordringene innen så ulike og mangfoldige områder som rusomsorgen, sosialtjenesten,
35 barnevernet, tilbudet til utviklingshemmede, psykisk helse og mange flere. Det er også en av
36 årsakene til at Bergen ikke alltid tar vår del av ansvaret for å bosette flyktninger. Å sikre at
37 folk får et trygt sted å bo er løsningen på mange ulike utfordringer.

38

39 Venstre vil ha en storstilt satsing på anskaffelse og bygging av kommunale boliger til alle
40 disse gruppene, og øke ambisjonsnivået i det såkalte Boligprogrammet.

41

42 Kommunale boliger må ikke konsentreres på samme sted, men spres jevnt ut i hele byen.
43 Steder som i dag har en altfor stor konsentrasjon av kommunale boliger, som for eksempel
44 Løvtakksiden, må avlastes.

45

46 Venstre vil:

- 47 • ha en storstilt satsing på etablering av kommunale boliger

- 1 • sikre at kommunale boliger er jevnt fordelt i hele byen

2

3 **Barnevern**

4 Alle barn har rett til en trygg oppvekst og god omsorg. Når dette ikke kan sikres av
5 foreldrene og deres nettverk må samfunnet trå til. Venstres overordnede prinsipp er at
6 barnets beste, barnets deltagelse og barnets perspektiv skal ha hovedfokus i alle
7 barnevernssaker.

8

9 For å sikre et mer helhetlig barnevernstilbud vil Venstre at Bergen kommune skal ta hele det
10 offentlige ansvaret for barns oppvekstvilkår og overtar ansvaret for de oppgavene det
11 statlige barnevernet ~~inne~~ har i dag. Bergen har et barnevernfaglig miljø som er stort nok til å
12 ivareta hele feltet og unngå at barn lider under dårlig samarbeidsforhold mellom stat og
13 kommune.

14

15 For å komme tidligere inn i sakene må barnevernet gis økte ressurser. Dette vil igjen virke
16 forebyggende på mange plasseringer i fosterhjem eller institusjoner. Det vil fortsatt være
17 behov for å rekruttere flere gode fosterhjem, samt ha et variert tilbud av kompetente
18 institusjoner. Barnevernet må bygge ut et fullgodt ettervernstilbud og gjøre samarbeidet
19 med psykiatrien, rushelsetjenesten og politiet mer forpliktende.

20

21 For å sørge for at barnekonvensjonens forpliktelser blir godt ivaretatt vil Venstre gå inn for
22 obligatorisk kursing av denne til alle som jobber med barn og unge

23

24 Venstre vil:

- 25 • legge barnets beste, deltagelse og perspektiv til grunn i alle barnevernssaker
- 26 • overføre alt barnevern i Bergen til Bergen kommune
- 27 • at familieråd alltid skal brukes eller ha vært vurdert
- 28 • prioritere økte ressurser til flere fagstillinger
- 29 • gi barnevernsbarn i Bergen et fullgodt ettervernstilbud
- 30 • gi obligatorisk kursing i barnekonvensjonens forpliktelser til alle som jobber med
- 31 barn og unge

32

33 **Brukerstyrt personlig assistanse (BPA)**

34 Retten til å leve et godt liv der man selv har mulighet til å påvirke sin hverdag er avgjørende
35 for Venstre. Derfor trenger vi gode tjenester for mennesker med psykiske eller fysiske
36 funksjonshemninger, og brukerstyrt personlig assistanse må styrkes.

37

38 Venstre vil:

- 39 • styrke ordningen med brukerstyrt personlig assistanse (BPA)

40

41 **Psykisk helse**

42 Psykiske lidelser berører store deler av befolkningen. Venstre vil styrke samarbeidet mellom
43 de ulike nivåene i behandlingsapparatet. Vi mener det er behov for å styrke innsatsen innen
44 barne- og ungdomspsykiatri. Staten har et hovedansvar for dette, men det er ~~samtidig~~ behov
45 for en bedre samordning mellom de statlige og de kommunale tilbudene og for å se disse i
46 en helhetlig sammenheng.

1 Et døgnåpent krisesenter for unge, gjerne i samarbeid med private aktører, kan være et
2 viktig tiltak for å bedre den psykiske helsetjenesten for ungdom. I tillegg er det viktig å raskt
3 etablere aktive samarbeidsgrupper rundt ungdommer som sliter, f. eks når det oppdages
4 skoleskulk, rusproblemer eller lignende.

5

6 For å sørge for tidlig og riktig hjelp for pasienter med psykiske lidelser bør det settes frister
7 for hvor lang tid det kan gå fra en bekymringsmelding kommer inn til kommunale hjelpetiltak
8 iverksettes.

9

10 Det bør opprettes flere lavterskeltilbud om psykolog i kommunen som kan ta hånd om
11 lettere psykiske lidelser

12

13 Venstre vil:

- 14 • styrke samarbeidet mellom alle nivå i behandlingsapparatet
- 15 • styrke innsatsen innen barne og ungdomspsykiatri
- 16 • etablere et døgnåpent krisesenter for unge
- 17 • sette frister for når hjelpetiltak iverksettes
- 18 • opprette flere lavterskeltilbud om psykolog

19

20 Sosialhjelp

21 Venstre vil aktivt bekjempe fattigdom, og vi vil styrke forholdene for dem som trenger
22 sosialhjelp. Satsene må heves, ikke minst for familier med barn. Dette må gjøres ved at
23 staten hever sosialhjelpen til de såkalte SIFO-satsene for minsteinntekt, slik Venstre har
24 foreslått i Stortinget, med tilsvarende økt statlig finansiering.

25

26 Målet med sosialhjelp er at det skal være en midlertidig situasjon og at flest mulig mottakere
27 får en jobb de kan leve av. Venstre støtter kommunens praksis med aktivitetsplikt for
28 sosialhjelpsmottakere

29

30 For å gjøre det mulig å opprettholde gode relasjoner og godt samarbeid rundt en bruker ved
31 for eksempel skifte av bolig til en annen bydel vil Venstre innføre fritt brukervalg or NAV-
32 kontor, slik at man selv kan velge hvilket NAV-kontor man skal tilhøre – uavhengig av hvilken
33 bydel man bor i.

34

35 Venstre vil:

- 36 • innføre fritt brukervalg av NAV-kontor
- 37 • videreføre aktivitetsplikt for sosialhjelpsmottakere

38

39 Fritt brukervalg

40 Alle som har behov for det skal sikres praktisk og medisinsk hjelp i hjemmet, men det må
41 fortsatt skilles mellom helsetjenester og praktisk bistand. Slik sikres alle et forsvarlig tilbud.
42 Venstre støtter fritt brukervalg i hjemmetjenesten og hjemmesykepleien, fordi det
43 innebærer at folk kan velge mellom den kommunale leverandøren og ulike private
44 leverandører. Det er viktig at det finnes et privat alternativ til kommunens hjemmetjenester,
45 slik at den enkelte kan velge det tilbudet som vedkommende mener passer best. Mennesker
46 må imidlertid også ha rett til ikke å velge, og alle som ikke vil eller kan velge mellom
47 kommunale eller private hjemmetjenester skal automatisk tildeles hjelp fra den kommunale

1 hjemmetjenesten. Pleietrengende må få bo i sitt eget hjem så lenge de ønsker det og så
2 lenge det er medisinsk forsvarlig.

3

4 Venstre vil:

5 • sikre fritt brukervalg i hjemmetjenesten og hjemmesykepleien

6

7

8

9

10

11

12

13

14

15

16

17

18

19

20

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

31

32

33

34

35

36

37

38

39

40

41

42

43

44

45

46

1 **Kapittel 4: Næring**

2
3 Verdier må skapes før de kan fordeles. Næringspolitikken må stimulere til et
4 konkurransekraftig og bærekraftig næringsliv. Venstre vil legge noen prinsipper til grunn for
5 hvordan kommunen skal opptre. For oss er det viktig at Bergen kommune:

- 6
- 7 • opptre forutsigbart, effektivt og vennlig
- 8 • stimulerer til innovasjon, nyskaping og samarbeid
- 9 • fremmer forståelse i all kommunal virksomhet for næringslivets betydning
- 10 • er bevisst på hvordan byen kan bidra til å løse utfordringer utenfor kommunens
- 11 grenser, også globalt
- 12 • er seg bevisst sitt samfunnsansvar som arbeidsplass og arbeidsgiver

13 14 **En attraktiv by for bedrifter og arbeidstakere**

15 Det er stor konkurranse mellom byer og regioner om å tiltrekke seg virksomheter og
16 kompetent arbeidskraft. Bergen skal være en attraktiv kommune å være i både for
17 eksisterende og nye bedrifter og en ettertraktet kommune for mennesker å slå seg ned i.
18 Viktige tiltak er økt tilgang på næringsarealer og mer smidig og effektiv saksbehandling i
19 reguleringsaker. Boligbygging, god kommunikasjon, gode kulturtilbud og et høyt nivå på
20 barnehager og skoler er også viktig for å gjøre kommunen attraktiv.

21
22 Av hensyn til konkurransesituasjonen til små og mellomstore bedrifter vil Venstre ikke gå inn
23 for søndagsåpne butikker i Bergen. Men det bør fortsatt være mulig å ha søndagsåpent etter
24 bestemte kriterier slik det er i dag. Venstre vil også vurdere om sentrumsbutikkene skal få
25 økt mulighet for søndagsåpent.

26 27 **DISSENS 3**

28 Tre av komiteens medlemmer ønsker at avsnittet over, linje 22 – 25 skal lyde som følger,
29 med nytt kulepunkt som konsekvens:

30
31 *Venstre ønsker at Bergen skal oppheve forbudet mot søndagsåpne butikker, dersom*
32 *kommunene gis myndighet til dette.*

33
34 Venstre vil:

- 35 • bidra til at det finnes nok næringsareal i sentrale områder av byen
- 36 • sikre at Bergen er en attraktiv by å etablere seg i, både for bedrifter og arbeidstakere
- 37 • si nei til søndagsåpent for alle typer butikker

38 39 **Marine og maritime næringer**

40 Sjømat og skipsfart er store, viktige næringer med mye verdiskaping og mange
41 arbeidsplasser. Kommunen må bidra til at marine og maritime næringer får tilgang på nok
42 kompetent arbeidskraft. Politikerne har en viktig rolle i å tilrettelegge og synliggjøre
43 næringene i samarbeid med andre offentlige aktører og med næringslivet selv. Bergen kan
44 også bli ledende på miljøvennlig, maritim teknologi. Det stiller høye krav både til næringen
45 selv, og til det offentlige. En av byrådene i Bergen bør ha et tydelig ansvar for å følge opp
46 maritim næringspolitikk.

1 Venstre vil:

- 2 • sikre tilgang på kompetent arbeidskraft til marine og maritime næringer
- 3 • gjøre Bergen til en ledende by for miljøvennlig, maritim næring

5 **Urban matproduksjon**

6 Jordbruk og matproduksjon angår ikke bare distriktene, og det er ingen motsetning mellom
7 dette og urbanisering. Venstre ønsker å bruke mer av det eksisterende og fremtidige urbane
8 arealet til matproduksjon. Nærproduksjon av mat er med på å gjøre det fysiske og sosiale
9 bymiljøet bedre. Parselhager, plener, rivningstomter og tak er eksempler på områder som
10 kan brukes til små lokale dyrkingsarealer i kortere eller lengre perioder, og grå og grønne
11 byrom får nytt liv med matvekster.

12
13 Venstre vil ha en tydelig strategi for urban matproduksjon, etter inspirasjon fra lignende
14 prosjekter andre steder i verden.

15
16 Klimaendringer og andre faktorer kan potensielt gi dramatiske endringer i forutsetningene
17 for jordbruk. Venstre mener derfor det er et selvstendig poeng å sikre vern av god matjord,
18 selv om den ikke er i bruk.

19
20 Venstre vil:

- 21 • legge bedre til rette for urbant jordbruk og parselhager
- 22 • sikre vern av god matjord, også den som ikke er i bruk

23 24 **Senter for utenlandsk arbeidskraft**

25 Venstre vil ha et senter for utenlandsk arbeidskraft slik det blant annet er i Stavanger.
26 Arbeidsinnvandrere har et stort behov for ulike rådgivingstjenester, for eksempel om hvilke
27 tilbud om norskkurs de kan benytte seg av. For næringslivet er slike tjenester et stort
28 konkurransefortrinn, som gjør det enklere å trekke til seg kompetent arbeidskraft, og bidrar
29 til å lette overgangen til det norske arbeidsmarkedet.

30
31 Venstre vil:

- 32 • etablere et senter for utenlandsk arbeidskraft

33 34 **Kunnskap**

35 Kunnskap er motkraften som kan kompensere for et høyt norsk kostnadsnivå.
36 Innovasjon og nyskaping i kunnskapsbedrifter skjer i samspill mellom utdanning, forskning og
37 næringsliv.

38
39 Kommunen kan opptre som brobygger og fasilitator mellom virksomheter, organisasjoner,
40 forskning- og utdanningsinstitusjoner. Konkret kan det skje ved å legge til rette for fysiske
41 møteplasser, som i det planlagte teknologibygget (EnTekbygget) ved Nygårdsparken.

42
43 Kommunen kan også bidra som dørpåpner for næringslivet overfor regjering og andre
44 nasjonale beslutningstakere samt overfor internasjonale beslutningstakere.

45 Det skal holdes jevnlig kontaktmøter mellom kommunen og relevante
46 utdanningsinstitusjoner, bedrifter og organisasjoner for å avdekke behov og muligheter.

47

1 **Et nyskapende næringsliv**

2 Kommunen skal stimulere til innovasjon og nyskaping i lokalt næringsliv. Business Region
3 Bergen (BRB) skal være kommunens viktigste aktør overfor enkeltpersoner som vil dra i gang
4 egen virksomhet. For å få det til, må BRB omorganiseres, eventuelt legges ned i dagens form.
5 Venstre vil ha det strategiske ansvaret for næringspolitikken tilbake til kommunen, i tett
6 samarbeid med fylkeskommunen. Samarbeid på tvers av kommunegrensene er også viktig.
7 En omorganisert næringsavdeling må bruke ressursene sine på direkte, praktisk hjelp til
8 gründere og nyetablerere i mye større grad enn BRB gjør i dag.

9

10 **DISSENS 4**

11 Et medlem i komiteen ønsker å kutte setningene i linje 4 – 6, slik at den lyder som følger:

12

13 *For å få det til, må BRB omorganiseres.*

14

15 Venstre vil vurdere å etablere gründerstipender eller andre støtteordninger som kan gi
16 direkte hjelp til oppstartsbedrifter.

17

18 Kommunen skal også stimulere til innovasjon og nyskaping gjennom samarbeid med
19 forsknings- og utdanningsinstitusjoner og bedrifter. Dyktige næringspolitikere kan åpne
20 dører for lokalt næringsliv, og kommunen kan være en arena hvor viktige aktører kan treffes,
21 og myndighetene kan få innsikt i hvilke konkrete utfordringer næringslivet står overfor.

22

23 Venstre vil:

- 24 • gjøre om Business Region Bergen mer praktisk rettet mot nyetablerere
- 25 • at kommunen selv skal ta et større strategisk ansvar for næringsutvikling
- 26 • innføre støtteordninger for oppstartsbedrifter

27

28 **Grenseløst samarbeid**

29 Kommunegrensene er uviktige for næringslivet. Bergen skal tenke utover kommunen og bidra
30 til grenseløst samarbeid mellom næringsliv og kunnskapsinstitusjoner i hele regionen.

31

32 Bergensregionen har internasjonalt ledende bedrifter innen energi, sjømat og skipsfart. Vi
33 har ledende forskningsmiljøer innen energi, klima og helse. Byen huser også sentrale miljøer
34 innen menneskerettigheter.

35

36 Kommunen skal stimulere til at Bergensregionens bidrar til å løse globale utfordringer innen
37 klima, menneskerettigheter og helse.

38

39 Den internasjonale merkeordningen Fairtrade bidrar til bærekraftig utvikling og livsviktig
40 handel i fattige deler av verden. Venstre vil gjøre Bergen til en Fairtrade-by igjen, og også
41 bruke andre gode og relevante sertifiseringsordninger.

42

43 **Reiseliv**

44 Reiseliv er mye mer enn turisme. Konferansevirksomhet og næringsrettet transport utgjør
45 store andeler av besøkende til Bergensregionen. Bergensregionens store potensiale ligger i
46 tematisert reiseliv, med natur- og kultur som pilarer.

47

1 Bergensregionen må profilere seg på klimavennlig reiseliv. Derfor vil Venstre at det
2 offentlige ikke skal være medeiere i organ som markedsfører svært forurensende
3 reisemåter, som reiseutviklingsfondet "FLY BGO". Venstre sier også nei å utvide med en ny
4 rullebane på Flesland Lufthavn.

5

6 Bergen har som turistby svært mye turbiltrafikk. I Bergen må alle aktører oppfylle strenge
7 utslippskrav. Utfordringen med å finne egnede parkeringsareal for besøkende turistbusser,
8 må løses så fort som mulig.

9

10 Venstre vil:

- 11 • gjøre Bergen ledende på miljøvennlig reiseliv
- 12 • si nei til utvidelse av Flesland flyplass
- 13 • finne mer egnede parkeringsplasser for turistbusser

14

15 **Kommunen som bedrift**

16 Kommunen er en stor arbeidsplass og arbeidsgiver. Bergen må være en foregangsvirksomhet
17 blant annet når det gjelder innkjøp. Så langt det lar seg gjøre må kommunen velge løsninger
18 som fremmer innovasjon, nyskaping og bærekraft. Som en stor arbeidsgiver må kommunen
19 også prioritere å ansette lærlinger og være åpen for kvalifiserte arbeidssøkere som av ulike
20 grunner har falt ut av arbeidslivet.

21

22 Venstre vil:

- 23 • fremme innovasjon og bærekraft gjennom kommunale innkjøp
- 24 • prioritere å ansette lærlinger i kommunale virksomheter
- 25 • være åpen for arbeidssøkere som har falt ut av arbeidslivet

26

27 **Kommunalt eierskap**

28 Kommunalt eierskap i konkurranseutsatte næringer kan skape konflikter mellom politikernes
29 rolle som eiere og politikerne som representanter for byens borgere. Det kan lett oppstå tvil
30 om det er avkastning eller velferd som er målet. Derfor vil Venstre selge kommunens
31 eierandeler i Tide og BIR, samt redusere eierskapet i BKK noe (se kapittel 1)).

32

33 **Grønn og rettferdig eiendomsskatt**

34 For å nå ambisjonene våre, er Bergen avhengig av å styre sine egne inntekter og konsentrere
35 seg om kjerneoppgavene sine.

36

37 Vi jobber for å flytte mer makt fra staten til kommunene. Slik det er i dag, er det derimot
38 bare eiendomsskatten vi kan styre lokalt. Venstre mener eiendomsskatt er nødvendig for å gi
39 bergenserne det velferdstilbudet de har krav på. Vi vil innføre en eiendomsskatt på 3
40 promille av denne taksten på alle boliger i byen. For at ikke skatten skal slå usosialt ut, vil vi
41 ha et høyt bunnfradrag på én million. Det betyr at de med de rimelige boliger betaler
42 forholdsmessig mindre enn de med dyre eneboliger. Vi vil også jobbe for at det blir lov å gi
43 skatteletter til de som bygger passivhus eller gjør boligen sin mer energieffektiv.

44

45 I dag ligger hele eiendomsskatten på næringslivet. Vi mener dette er en urettferdig fordeling
46 av skatten, som skader arbeidsplasser i Bergen.

47

1 Venstre vil:

- 2 • innføre en lav, grønn eiendomsskatt for alle boliger i Bergen
- 3 • ha bunnfradrag på eiendomsskatten slik at rimelige boliger skattes mindre

4 **Skjenkepolitikk**

5 Venstre ønsker en skjenkepolitikk som oppleves som forutsigbar og rettferdig for næringen.
6 Dagens prikksystem fungerer godt, og bør videreføres. Vi støtter prinsippet om at
7 skjenkebevilling skal være lett og få og lett å miste. Det motsatte vil favorisere de store,
8 veletablerte aktørene og gjøre det vanskeligere å starte noe nytt. Samtidig bør
9 kontrollrutinene være utformet på en måte som lett luker ut useriøse aktører.

11 **DISSENS 5**

12 Et medlem i komiteen ønsker at første setning i avsnittet over, linje 6, skal lyde som følger:

13 *Venstre ønsker en skjenkepolitikk som fungerer som et aktivt virkemiddel i byutviklingen, og*
14 *som oppleves som forutsigbar og rettferdig for næringen*

15 Venstre vil utvide maksimal skjenketid til den statlige maksgrensen kl. 03, og er samtidig
16 tilhengere av at kommunene selv bør kunne sette grensen for skjenkestopp. Det er ønskelig å
17 stimulere til at byens skjenkesteder har ulike skjenketider for å unngå store opphopninger i
18 sentrum nattetid. Skjenkestopp for uteservering bør være kl. 01, slik det er i dag.
19 Systemet med kulturskjenking der noen kultursteder kan servere alkohol en halvtime lenger
20 er i stor grad basert på synsing og personlig smak for hva som er et godt nok kulturtilbud, og
21 bør avskaffes.

22 Venstre ønsker at veksten i skjenkesteder i fremtiden først og fremst skal skje i bydelssentra.
23 Dette vil vi sikre gjennom god byutvikling som gir oss urbane bystrukturer i bydelene, med
24 restauranter, utesteder, kafeer osv.

25 Venstre vil:

- 26 • videreføre dagens prikksystem og prinsippet om at skjenkebevilling skal være lett å
27 få og lett å miste
- 28 • utvide skjenketiden til kl. 03
- 29 • avskaffe systemet med kulturskjenking
- 30 • at skjenkesteder spres jevnere ut i hele byen

1 **Kapittel 5: Kultur**

2
3 Kulturpolitikens mål er at den skal stimulere og motivere frie, skapende krefter – ikke
4 ensrette dem. Kultur skal bidra til demokrati og ytringsfrihet. Kulturlivet, kunsten, mediene,
5 organisasjoner og sivile fellesskap skal ikke være instrumenter for det offentlige, men leve i
6 kraft av seg selv og utfordre, kritisere og utvikle samfunnet uavhengig av politiske mål. Et
7 mangfoldig og bredt kulturtilbud skaper dessuten større valgfrihet for den enkelte og er med
8 på å bidra til bedre livskvalitet i hverdagen.

9
10 Kulturpolitikken bør og kan i liten grad målstyres mot bestemte resultat, og aller minst når
11 det gjelder kunstens form og innhold. Politikken kan tilføre ressurser og gi rammevilkår for
12 kunstnerisk vekst. Kultursektoren er også en betydelig bidragsyter til en videre utvikling av
13 Bergensregionen som en sterk, konkurransedyktig byregion.

14
15 Kultursektoren generer også arbeidsplasser og Venstre vil stimulere og hjelpe frem kultur-
16 gründere som en del av næringspolitikken.

17 **Fremtidens kulturutfordringer**

18 Endringer i bosetting og infrastruktur får konsekvenser for morgendagens kulturpolitikk.
19 Nye, spennende miljø dukker opp, og kulturbyråkratiet må være åpent og fleksibelt.
20 Infrastruktur som bygg må være såpass fleksibelt at det kan brukes mange år fremover, selv
21 om aktivitetstilbudene, endrer seg.

22
23
24 Et liberalt prinsipp er at det offentlige skal være sterkt og profesjonelt. Derfor ønsker
25 Venstre å gjøre noen langsiktige kulturpolitiske prioriteringer, både for at det skal være
26 forutsigbart og rettferdig. For at nye aktører skal få muligheten til å komme frem, kan det
27 bety at andre må stå på egne ben, i mye større grad enn i dag.

28
29 Dagens kulturpolitikk må samordnes i mye større grad med andre forvaltningsnivå som
30 fylkeskommunen og staten. Venstre vil bruke kommunale midler til å prioritere kulturlivet
31 for byen. Politikken forankres i by-politiske målsetninger på kultur- og idrettsfeltet. Kulturliv
32 som har regionale og nasjonale interesser, må drives frem i samarbeid med flere og større
33 organ.

34
35 Vi vil ha rause og enkle støtteordninger. Overdrevne rapporteringer, og unødig mange
36 søknadsprosesser, må unngås.

37
38 Venstre vil støtte opp om aktører som Design Region Bergen og filmfondet Fuzz, for at disse
39 skal sikres mer like betingelser som tilsvarende aktører på Østlandet.

40
41 Venstre vil:

- 42 • ha fleksible kulturbygg
- 43 • at byråkratiet skal tilpasse seg kulturens behov, ikke omvendt
- 44 • legge ansvaret for regionale institusjoner hos regionale myndigheter
- 45 • ha rause og enkle støtteordninger
- 46 • støtte opp om Design Region Bergen og filmfondet Fuzz

1 **Kunst- og kulturinstitusjonene**

2 Venstre vil i samarbeid med kunst- og kulturinstitusjonene i Bergen sikre at BIT
3 Teatergarasjen og Den Nationale Scene (DNS) får gjennomført sine planlagte utbygginger, og
4 at dansekompaniet Carte Blanche sikres produksjonslokaler og en hjemme-scene. Venstre vil
5 ruste opp kulturaksen på Engen og lage attraktive, kulturelle byrom. Venstre vil også arbeide
6 for at Bergen på sikt får sitt eget opera-, dans- og musikkteaterhus. Så lenge Den Norske
7 Kirke er tilknyttet staten, er det naturlig at staten overtar vedlikehold av kirkene, fra
8 kommunene.

9

10 Venstre vil:

- 11 • sikre BIT-Teatergarasjen og hjemme-scene til dansekompaniet Carte Blanche
- 12 • arbeide for at det på sikt etableres et opera-, dans- og musikkteaterhus i Bergen
- 13 • at staten overtar vedlikeholdsansvaret for byggene til Den Norske Kirke

14

15 **Filmbyen Bergen**

16 Film og kino er en viktig del av kulturtilbudet i Bergen. Venstre vil at kommunen skal
17 videreutvikle Bergen som en dynamisk og nyskapende filmby. Kinoen har en viktig
18 kulturpolitisk funksjon ved å sikre bredde i tilbudet og for å ivareta tilbudet til barn og unge.
19 For å sikre et bredt og mangfoldig filmtilbud vil Venstre sikre støtte til filmfestivaler som
20 Bergen Internasjonale Filmfestival (BIFF) og kulturinstitusjoner som Cinemateket.

21

22 Venstre vil:

- 23 • øke støtten til Bergen Internasjonale Filmfestival (BIFF) og Cinemateket
- 24 • etablere tiltak som stimulerer til økt bruk av bergensområdet til filminnspilling

25

26 **Bydelshus**

27 Alle bydelene i Bergen må få sitt eget bydelskulturhus, som må være tilgjengelig for flest
28 mulig. Arbeidet med kulturhus i Fyllingsdalen og i Åsane har gått alt for sakte. Venstre vil ha
29 opp tempoet på byggingen av bydelskulturhus.

30

31 Venstre vil:

- 32 • at alle bydelene skal ha eget kulturhus

33

34 **Museer og samlinger**

35 Bergen har flere museer og samlinger av nasjonal betydning. Venstre vil at kommunene skal
36 lage en samlet plan for gjennomføring av nødvendig nybygg og rehabiliteringer for at våre
37 nasjonale skatter kan sikres og formidles også i fremtiden. Et brannteknisk museum må
38 etableres i den gamle hovedbrannstasjonen.

39

40 Venstre vil:

- 41 • Lage en samlet plan for rehabilitering av museer og samlinger
- 42 • Få på plass et brannteknisk museum i den gamle hovedbrannstasjonen

43

44 **Gatekunst**

45 Gatekunst er en naturlig del av bybildet, og Venstre ønsker å legge til rette for større
46 utfoldelse av ikke-institusjonelle kunstuttrykk i det offentlige rom. Dette betyr også at det
47 må være mulig å fortsatt avholde kurs om gatekunst, samt ha et mangfold av lovlige flater.

1 Alle offentlige, grå betongvegger skal i utgangspunktet være lovlige. Det skal i tilfelle
2 argumenteres mot for at det ikke skal være det, ikke motsatt.

3

4 Venstre vil:

- 5 • Tillate gatekunst på alle offentlige vegger som står uten utsmykning

6

7 **Bibliotek**

8 Venstre er opptatt av at informasjon skal være åpen, gratis og offentlig tilgjengelig for alle.
9 Dette er en viktig forutsetning for demokrati og mulighet for deltagelse og samfunnsendring.
10 Bibliotekene skal være et sted som fremmer leselyst og kunnskapshunger, og fungerer som
11 samlingspunkt for folk i alle aldre.

12

13 Venstre vil styrke bevilgningene til innkjøp av bøker og annet relevant materiale. Vi mener at
14 biblioteket må forsterke sin satsing på internasjonalisering, både som multikulturell
15 møteplass og gjennom innkjøp av bøker og annet materiale. Bibliotekene er også gode
16 arenaer for kulturkafeer og lignende. Vi vil etablere nye biblioteksfilialer i Laksevåg, i Indre
17 Arna, og i Ytrebygda.

18

19 Venstre vil:

- 20 • styrke bevilgningene til bibliotekene
- 21 • legge til rette for videre utvikling av kulturkafeer tilknyttet bibliotekene
- 22 • opprette biblioteksfilialer i Laksevåg, i Indre Arna, og i Ytrebygda

23

24 **Kulturskolen**

25 Kulturskolen er for mange unge inngangen til et liv med kulturengasjement innen musikk,
26 dans, teater og visuelle kunsthøgskole. Venstre vil styrke kulturskolen slik at alle barn og unge som
27 ønsker det får plass, og til en overkommelig pris.

28

29 Venstre vil:

- 30 • at alle barn og unge skal ha muligheten til å gå på kulturskolen

31

32 **Historiebyen Bergen**

33 Bergen har mange historiske bygninger, ruiner og byområder, fra middelalderen og frem til
34 moderne tid. Disse er det viktig å ta vare på og gjøre kjent og tilgjengelige for allmennheten.
35 Venstre vil sette i gang et eget prosjekt med kulturskilting. Det må også etableres
36 Kulturveivisere på sentrale steder i sentrum, slik mange andre byer har.

37

38 Venstre vil:

- 39 • skilte historiske bygninger, ruiner og byområder
- 40 • sikre fortsatt restaurering av middelalderkirkene

41

42 **Idrett**

43 Idrett er en uvurderlig del av frivilligheten i byen, og Venstre vil sikre gode forhold for
44 breddeidretten i Bergen. Det er viktig å etablere idrettsanlegg i tilknytning til nye skoler.
45 Dette er med på å skape gode oppvekstmiljø. Venstre ser også på idrett som en viktig del av
46 integreringsarbeidet i kommunen. Vi vil at idrettsmiljøene skal være inkluderende og åpent
47 for alle, uavhengig av etnisk bakgrunn eller seksuell legning.

1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30
31
32
33
34
35
36
37
38
39
40
41
42
43
44
45
46
47

Mangel på fysisk aktivitet er en trussel mot folkehelsen, og for Venstre er det et mål å legge til rette for fysisk aktivitet både for organiserte og uorganiserte, og prioritere barn og unge. For å gi rom for økt aktivitet i hele befolkningen er det viktig å bygge ut turstier både i bykjernen og i bydelene.

Venstre vil:

- sikre gode forhold for breddeidretten
- etablere idrettsanlegg i tilknytning til nye skoler
- jobbe for at idrettsmiljøene blir gode arenaer for integrering og inkludering
- legge bedre til rette for fysisk aktivitet for barn og unge

1 **Kapittel 6: Integrering**

2

3 Innvandrere er en berikelse for det norske samfunnet. De fleste innvandrere og deres barn
4 er godt inkludert. Likevel står altfor mange innvandrere utenfor viktige deler av fellesskapet
5 og utsettes for diskriminering. Integrering er en av Venstres satsningsområder – til gode for
6 Bergens borgere, for næringslivet og for innvandrerne selv.

7 **Inkludering**

8 Integrering er et gjensidig ansvar og en gjensidig prosess, som krever respekt og stiller krav
9 til begge parter. Bergen skal være en flerkulturell liberal by. Vi skal ikke akseptere
10 intoleranse, undertrykking eller manglende respekt for loven. Samfunnet må stille krav om
11 at de som ønsker å bosette seg i Norge gjør sitt beste for å tilegne seg gode
12 norskkunnskaper. Mange innvandrere skaper sine egne arbeidsplasser. Venstre vil stimulere
13 til at innvandrere kan starte opp egne firma/nyetableringer gjennom Innovasjon Norge og
14 ved å utvikle strukturer som kan identifisere gode prosjekter.

15

16 Venstre vil:

- 17 • støtte private tiltak for økt integrering, med spesiell vekt på tiltak startet i
- 18 innvandremiljøene selv
- 19 • stimulere til at innvandrere kan starte opp egne firma/nyetableringer
- 20 • arbeide for jobbmesser rettet inn mot næringslivet og innvandrere med høy utdanning
- 21 • tilby fadder- og trainee-ordninger
- 22 • bruke anonyme jobbsøknader i kommunen
- 23 • styrke Innvandrerorganisasjoner slik at de kan benyttes til å spre informasjon og til å
- 24 motivere innvandrere

25

26 **Barnehage og skole som arena for integrering**

27 Den viktigste arenaen for integrering er skolen og barnehagen. Et stort flertall av brukerne
28 av Åpne Barnehager er minoritetsbarn. Venstre ønsker å bruke åpne barnehager mer i
29 integreringsarbeidet

30

31 Venstre vil:

- 32 • satse på integrering i skolen og i barnehagen
- 33 • styrke norskopplæringen
- 34 • sikre gratis kjernetid for 5-åringene
- 35 • jobbe aktivt for å stimulere til at innvandrerbarn kommer i barnehage
- 36 • prioritere morsmålsundervisningen

37

38 **Flyktninger**

39 Det er i dag mange flyktninger med bosettingstillatelse som fortsatt venter på bosetting i
40 kommunene. Det er svært viktig at hver enkelt kommune bosetter på nivå med
41 forespørslene fra Integrerings- og mangfoldsdirektoratet. Bergen har et ansvar overfor
42 mennesker i nød og overfor mindre nabokommuner. Venstre vil følge Integrerings- og
43 mangfoldsdirektoratets anbefalinger, og bosette flere flyktninger.

44

45 Venstre vil:

- 46 • bosette flere flyktninger i Bergen, særlig enslige barn
- 47 • gi økte ressurser til det kommunale mottaksapparatet MOKS

1 **Flerkulturell kompetanse**

2 Kriesesenteret i Bergen behøver mer flerkulturell kompetanse. Mange av brukerne har
3 minoritetsbakgrunn og Venstre vil prioritere en mer målrettet satsing.

4

5 Venstre vil:

- 6 • sørge for at Kriesesenteret har flerkulturell kompetanse

7

8 **Områdemidler**

9 Områdemidlene i statsbudsjettet har i flere år bare gått til Groruddalen i Oslo, selv om
10 intensjonen med midlene var at alle de store byene skulle få sin del av denne potten til
11 styrkingstiltak i områder med mange innvandre og flyktninger. Bergen er berettiget til å få
12 flere områdemidler, og Løvstakken i Årstad bydel og Ytre Arna i Arna bydel peker seg helt
13 klart ut som områder i Bergen som bør nyte godt av disse midlene.

14

15 Venstre vil:

- 16 • kjempe for å få områdemidler til Bergen som fast ordning

17

18

19

20

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

31

32

33

34

35

36

37

38

39

40

41

42

43

44

45

46

1 **Kapittel 7: Dyrevelferd**

2
3 Bergen skal være en foregangskommune når det kommer til å ta lokalt ansvar for dyrevern
4 og dyrevelferd.

5
6 Venstre mener dyr har en verdi i seg selv. Dyr er levende individer som deler de samme
7 sanseintrykkene som mennesker. De kan føle frykt, stress og smerte. Dyr skal derfor
8 behandles med respekt. Husdyrhold skal ta hensyn til dyrenes naturlige adferd og behov.
9 Dessverre er det ikke alltid slik, og ofte ser vi dyr utsatt for grusom behandling, mens mange
10 dyrearter er truet.

11
12 Noe av det viktigste Bergen kan bidra med for dyrevelferden er å sikre at det finnes et
13 apparat som kan forebygge, oppdage dyremishandling og hjelpe de mishandlede dyrene.
14 Det er ikke tilfredsstillende at eneste tilbudet til de som oppdager dyr som lider, er at man
15 kan kontakte en veterinær som kan avlive dyret mot at staten betaler.

16
17 Kapasiteten blant dyrevernorganisasjonene i Bergen er sprengt. Det gjelder også Dyrenes
18 hus i Bergen som ble åpnet i 2014. Dyrenes hus har en enorm kompetanse på dyrevelferd,
19 sørger hvert år for at flere hundre mishandlede dyr får behandling, og chipper og kastrerer/
20 steriliserer alle kattene de får inn. Bergen Venstre vil gjøre Dyrenes hus til et lokalt ressurs-
21 og kompetansesenter for dyrevelferd i Bergen. Da må kapasiteten økes, tilbudet utvides og
22 sentrale dyrevelferdsfunksjoner som dyrevelferdskoordinator og permanent veterinæravt
23 legges dit. Dyrenes hus bør også tildeles ressurser og ansvar for det holdningskappende
24 arbeidet i kommunen. Også de andre dyrevelferdsorganisasjonene i Bergen bidrar med
25 avgjørende innsats for dyrevelferden i Bergen og må støttes.

26
27 Bergen kommune er en stor innkjøper av varer og tjenester. Det gir kommunen stor
28 forbrukermakt til å dra samfunnet i en dyrevennlig retning. Bergen Venstre mener at man
29 ved innkjøp skal ta avgjørende hensyn til dyrevelferd, og hvis Venstre får gjennomslag
30 nasjonalt for egen dyrevelferdsmerking, skal Bergen velge dyrevelferdsmerket mat der hvor
31 det er et alternativ.

32
33 Det er positivt at Mattilsynet og Politiet samarbeider tettere på lokalt plan. Dette er et
34 samarbeid som vil bedre den lokale dyrevernerberedskapen og må videreutvikles enten det
35 blir etablert et eget dyrepoliti eller ikke. Bergen kommune bør ta initiativ til et enda tettere
36 tverrfaglig samarbeid om dyrevelferd mellom forskjellige offentlige instanser, herunder de
37 som jobber med fysisk og psykisk helse, veterinærer, dyrevelferdsorganisasjoner og
38 kommunen selv.

39
40 Dersom ikke nasjonale myndigheter tar ansvaret sitt og avvikler pelsdyroppdrett og forbyr
41 ville dyr i sirkus, mener vi at Bergen selv må ta ansvar for at slik dyremishandling ikke skal
42 foregå i vår kommune. Bergen bør ikke legge til rette for pelsdyrfarmer i kommunen, og bør
43 nekte å leie ut arealer til sirkus som på sine opptredener i Norge har med ville dyr.

44
45 Venstre vil:

- 46 • støtte en holdningskampanje for sterilisering, kastrering og chipping av katter
- 47 • ta initiativ til tettere tverrfaglig samarbeid om dyrevelferd

- 1 • bidra til å utvikle Dyrenes hus til lokalt ressurs- og kompetansesenter for dyrevelferd
- 2 • opprette eller videreutvikle sentrale dyrevelferdsfunksjoner som
- 3 dyrevelferdskoordinator og veterinærvakt, og legge dem til Dyrenes hus
- 4 • at Bergen skal benytte sin innkjøpsmakt til å velge dyrevennlige produkter
- 5 • bekte å leie arealer til sirkus med ville dyr
- 6 • ikke bidra til etablering av pelsdyrfarmer i kommunen

7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30
31
32
33
34
35
36
37
38
39
40
41
42
43
44
45
46
47

1 **Kapittel 8: Liberale rettigheter**

2
3 Liberal politikk tar utgangspunkt i det enkelte menneske. Samfunnet skal sikre frihet og
4 muligheter for alle, uten å frata den enkelte ansvar. Politisk styring skal forankres i
5 demokratiske institusjoner med stemmerett for alle. Demokrati, ytringsfrihet,
6 organisasjonsfrihet, og trosfrihet er grunnleggende liberale rettigheter.

7
8 Venstre vil også legge til grunn et annet liberalt prinsipp, som sier at all politisk styring skal
9 være offentlig tilgjengelig og åpent. Skal noe unntas offentlighet, ellers legges restriksjoner
10 på, må det begrunnes særskilt, eller være hjemlet i lov.

11 **Personvern**

12 Bergen kommune som tjenesteleverandør har mye informasjon om enkeltpersoner som blir
13 innhentet på mange måter, for eksempel barnehageopptak, elevevaluering, i helsesektoren,
14 eller i søknader. Dette skal behandles svært varsomt, og lagres kortest mulig.

15 Personopplysninger er borgerens egen eiendom, og aktører som bruker slike data må slette
16 disse på oppfordring, og aldri videreformidle det uten tillatelse. Alle borgere skal ha rett til å
17 se hvilke data det offentlige har lagret om dem, og til å vite hvem som har fått tilgang og
18 hvorfor. Personopplysninger og identiteter i helseregistre må krypteres, og bare de som
19 faktisk er involvert i behandlingen av en pasient skal ha tilgang til journalopplysningene.

20
21
22 Ansatte i Bergen kommune skal rett og mulighet til å ytre seg om faglige eller
23 arbeidsrelaterte spørsmål. Varsling om bekymringsverdige forhold må ikke sees på som
24 "sladring".

25
26 Venstre vil:

- 27 • sikre at personopplysninger lagres i minst mulig grad
- 28 • gi alle rett til å få oversikt egne personopplysninger
- 29 • sikre at offentlig ansatte har en reell rett og mulighet til å ytre seg offentlig
- 30 • kreve at opplysninger i helseregistre krypteres

31 **Lokaldemokrati**

32 Makt skal spres og balanseres. Derfor vil Venstre opprette bydelsstyrer i Bergen igjen, og gi
33 dem reell makt. Representantene skal velges på samme måte som bystyret. Bydelsstyrene
34 bør få ansvar for eksempelvis kultur- og ungdomstiltak, fritidsaktiviteter for
35 barneskoletrinnet, skjenkebevillinger, forvaltning av lokale parker og lokale klagesaker i plan-
36 og bygningssaker. Bydelene må kunne kjøpe og selge tjenester, og utveksle tilbud seg
37 imellom.

38
39
40 All politisk forvaltning, som saker til bystyremøter og lobbyvirksomhet, skal alltid være
41 offentlig tilgjengelig, som gjennomgående prinsipp. Venstre har en sterk tro på et ansvarlig,
42 representativt demokrati, og vil være restriktive med bruk av folkeavstemninger.

43
44 Venstre vil:

- 45 • opprette demokratisk valgte bydelsstyrer med reell makt
- 46 • sikre at møter i folkevalgte organer er åpne og tilgjengelige

1 **Det offentlige rom**

2 Venstre vil at alle skal ha rett til å ferdes anonymt, både fysisk og digitalt. Kameraovervåking
3 av det offentlige rom er uønsket.

4
5 Alle skal fritt ha tilgang til det offentlige rom. Ytringer og kulturelle uttrykk skal ikke
6 reguleres, med mindre det går direkte ut over andres personlige frihet, som for eksempel
7 ved fremsetting av trusler eller unødvendig og langvarig støy. Derfor er Venstre åpne for at
8 gatemusikk skal være av en viss kvalitet, sikret gjennom audition-ordning som man har for
9 eksempel for metroen i Paris.

10

11 Venstre vil ha en by hvor det skal være lov å be om hjelp, og vil derfor ikke innføre
12 kommunale tiggeforbud. Sosiale utfordringer løses med sosiale tiltak, som helse- og
13 velferdsordninger, ikke med forbud.

14

15 Venstre vil aldri stille krav til politiske standpunkt, utover støtte til demokrati og
16 menneskerettigheter, når aksjonsgrupper, politiske organisasjoner, trossamfunn eller andre
17 med religiøst fundament vil bruke det offentlige rom. Det samme gjelder kommunale
18 støtteordninger.

19

20 I Bergen skal alle skal ha rett til å gå i religiøse og kulturelle plagg, eller benytte religiøse
21 symboler i det offentlige rom, som skolen. Kommunale kulturbygg som skal huse et bredt
22 spekter av aktiviteter, må også tilpasses forskjellige trossamfunn sine behov.

23

24 Venstre vil iverksette tiltak i skolen for å informere barn og unge om religionsfrihet og hvilke
25 rettigheter de har i Norge, samt jobbe mot at noen utsettes for tvang til å bære bestemte
26 plagg som hemmer bevegelsesfrihet eller interaksjon.

27

28 Venstre vil:

- 29 • være restriktive med å tillate kameraovervåking
- 30 • tillate gatemusikanter, gjerne med en audition-ordning
- 31 • si nei til forbud mot tigging
- 32 • sikre at alle fortsatt har rett til å bruke religiøse plagg i offentlige rom

33

34 **Universell utforming (UU) og digital tilgjengelighet**

35 Samfunnsskapte barrierer gjør det i dag vanskelig for mange med nedsatt funksjonsevne å
36 delta i samfunnet på lik linje med andre. Diskriminering og likestilling handler ikke bare om
37 holdninger, men også om å fjerne fysiske hindre for deltakelse. Venstre ønsker en universelt
38 utformet (UU) by som sikrer tilgjengelighet for alle. Dette er nødvendig for noen, og gjør det
39 enklere for alle.

40

41 Venstre vil:

- 42 • stille krav om universell utforming i offentlige anbud
- 43 • at informasjon fra det offentlige er tilgjengelig for alle
- 44 • at offentlige tjenester digitaliseres, og tilbyr helhetlige og brukervennlige digitale
45 løsninger
- 46 • alle nye skoler er universelt utformet

- 1 ● at infrastruktur for kollektivtransporten er tilgjengelig for alle, også gjennom visuell
- 2 informasjon
- 3 ● bruke reelt åpne standarder både internt i offentlig sektor og i kommunikasjon og
- 4 datautveksling med innbyggere og privat næringsliv
- 5
- 6